

شناسایی و سنجش مؤلفه‌های بین‌المللی شدن دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران

سیده صدیقه طهماسب زاده: دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران.

وحید فلاح*: عضو هیأت علمی، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران.
رضا یوسفی: عضو هیأت علمی، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران.

چکیده: هدف این پژوهش ارائه مدلی جهت بین‌المللی شدن دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران بود. روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر نوع داده آمیخته بود. جامعه آماری بخش کیفی پژوهش شامل خبرگان علمی در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و اصل اشباع سیزده نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شد. گروه دوم از جامعه آماری این پژوهش، شامل تمامی اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران به تعداد ۱۶۰۶ نفر بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای و فرمول کوکران ۳۱۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شد. در این پژوهش به‌منظور گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای، مصاحبه نیمه ساختار یافته (بخش کیفی) و پرسشنامه محقق ساخته (بخش کمی) استفاده شد. مصاحبه با خبرگان بیانگر روا بودن مصاحبه بود و به‌منظور محاسبه پایایی از روش پایایی بین دو کدگذار استفاده شد که نتایج بیانگر پایا و روا بودن مصاحبه بود. به‌منظور بررسی روایی پرسشنامه نیز از روایی صوری، محتوا و سازه استفاده شد و به‌منظور محاسبه پایایی آن نیز از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد که نتایج بیانگر روا و پایا بودن پرسشنامه محقق ساخته بود. برای تحلیل داده‌های کیفی پژوهش از روش تحلیل محتوا استفاده شد. در بخش کمی نیز با توجه به سؤال‌های پژوهش از روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، جداول توزیع فراوانی و نمودار) و استنباطی (تحلیل عاملی اکتشافی و آزمون تی تک نمونه‌ای) و با استفاده از نرم‌افزارهای Spss و Lisrel استفاده شد. نتایج نشان داد که مؤلفه‌های مؤثر بر بین‌المللی شدن دانشگاه عبارت‌اند از آموزشی، پژوهشی، ارتباطی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ساختاری؛ همچنین یافته‌ها نشان داد مؤلفه‌ی فرهنگی در وضعیت مطلوبی قرار داشت اما بقیه مؤلفه‌ها وضعیت مطلوبی نداشتند.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، بین‌المللی شدن دانشگاه، آموزش جهانی.

*نویسنده‌ی مسؤول: دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران.

(Email: tahmasbzadeh.s.s@gmail.com)

مقدمه

امروزه دانشگاه‌ها که بازتاب پیشرفت و توسعه سرمایه انسانی محسوب می‌شوند، تحت تاثیر رویدادها و شرایط جهانی قرار گرفته اند و به عنوان نهادهایی برای حذف فاصله فناوری و تقویت مبادلات علمی، آموزشی و فرهنگی میان ملل و فرهنگ‌ها از جایگاه مطلوبی برخوردار شده‌اند. از طرف دیگر، رشد فزاینده ارتباطات اجتماعی در هزاره جدید، حوزه‌های مختلف حیات اجتماعی از جمله نظام آموزش عالی را با دو پدیده همسو ولی متمایز؛ یعنی جهانی شدن به معنی یکی شدن و بین‌المللی شدن به معنی همکاری و شریک شدن روبه‌رو کرده است (مینولا، دونینا و میولی، ۲۰۱۶). در واقع جهانی شدن نوعی عامل موثر برای اجرای بین‌المللی شدن محسوب می‌شود و بین‌المللی شدن در زمره رفتارهایی است که به شدت تحت تاثیر جهانی شدن قرار دارد و نوعی عکس‌العمل در برابر فشارهای ایجادشده توسط پدیده جهانی شدن است (استوکالوا، شیشکین و استوکالوا، ۲۰۱۵). بین‌المللی شدن، تنها در دو دهه اخیر جایگاه مهمی در فرهنگ واژگان آموزش عالی پیدا کرده است. پیش از این، توسعه همکاری‌های بین‌المللی، امور تحصیلی بین‌المللی و دانشجویان خارجی مفاهیم اصلی بودند که بخش آموزش عالی در این حوزه متعهد به انجام آنها بود. الینگبو (۱۹۹۸)، بین‌المللی شدن آموزش عالی را به عنوان فرآیند یکپارچگی در جنبه‌های بین‌المللی در سطح دانشکده یا دانشگاه می‌داند. بین‌المللی شدن آموزش عالی، فرآیند آماده سازی جوامع برای مشارکت موفقیت آمیز در یک دنیای وابسته به هم است و این پدیده باید عاملی در پرورش فهم جهانی و توسعه روش‌های بهبود کار و زندگی موثر در دنیای متنوع پیرامون باشد (تاگارت، ۲۰۰۳). با توجه به مباحث مطرح‌شده، توجه به رویکرد بین‌المللی‌سازی به منظور پاسخ یا اتخاذ تدابیر مناسب در مقابل اثرات جهانی‌شدن امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. درجهان امروز، انسان‌ها با دشواری‌هایی مواجه اند که بیش از آنکه ریشه ملی داشته باشند و تنها با عزم ملی بتوان آن‌ها را حل کرد، منشا بین‌المللی دارند. به عبارت دیگر این دشواری‌ها جهانی اند و تاثیرات بین‌المللی خاص خود را به همراه می‌آورند (لو، ۲۰۱۶). بنابراین عزم، شناخت و نگرش‌های سازنده بین‌المللی برای رفع یا کاهش آن‌ها ضروری است و این همه جز با شناخت و درک متقابل فرهنگ‌ها، تمدن‌ها، و شرایط اقتصادی، سیاسی، و اجتماعی ملت‌ها امکان پذیر نیست (گائو، ۲۰۱۵). در این شرایط مؤسسات آموزشی و از آن جمله

دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی، نه تنها باید به ایجاد فرصت‌های لازم برای رشد توانایی‌های فردی و مهارت‌های زندگی و فرهنگ‌های بومی همت گمارند، بلکه لازم است به بشر و افزایش توانایی‌های او در همه زمینه‌ها، با رویکرد تلفیقی بیندیشند و بکوشند زمینه‌های این فرصت‌ها را برای دیگران فراهم آورند. این مهم به دلایل اقتصادی و سیاسی و هم به دلایل فرهنگی و اجتماعی حائز اهمیت بسیار است و نقش دانشگاه‌ها باید از این دو منظر مورد توجه قرار گیرد (بانگ میشل، ۱۹۹۸). فواید بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها: الف) تنوع بخشیدن و ارتقای محیط یادگیری برای دانشجویان داخلی، دانشگاه و ملت‌ها؛ ب) تنوع بخشیدن و ارتقای جمعیت دانشجویی به وسیله جذب دانشجویان ممتاز بین‌المللی؛ ج) اطمینان از این که تحقیق و آموزش شامل موضوعات و ملاحظات بین‌المللی می‌باشند؛ د) تربیت فارغ التحصیلانی که آگاهی بین‌المللی و حساسیت بین فرهنگی دارند؛ ه) تقویت منابع برای ارتقای سایر فعالیت‌های بین‌المللی؛ و) حفظ قدرت رقابتی، تکنولوژی، علمی و اقتصادی کانادا و افزایش صادرات خدمات و تولیدات؛ ز) افزایش پروفایل جهانی دانشگاه (بلمن و میشل، ۲۰۰۲). عدم توجه به حوزه ارزشیابی آموزشی به عنوان یک حوزه تخصصی و نگاه غیر کارشناسی و غیر تخصصی به آن وعدم توجه به دانش و تجربه بین‌المللی، نتایج پژوهش‌ها، فعالیت‌ها و تجارب ملی در زمینه ساختارسازی و روش‌های علمی ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی سبب شده تا کشور ما با اینکه سابقه‌ای چند هزار ساله‌ای که در دانشگاه‌های بین‌المللی (جندی شاپور) دارد امروزه برای به روز کردن دانش دانشجویانش، مجبور باشد که آنها را راهی سایر ملل کند (حاتمی، ۱۳۹۰). امروزه در دنیایی که عوامل اقتصادی و سیاسی و اقتصاد ملی به یکدیگر وابسته شده و شکل‌گیری جوامع الکترونیک نیاز به شهروندان با سوادتر دارد، به منظور حمایت از توسعه، نوآوری و تسلط بر بازارهای جهانی، پژوهش و بین‌المللی‌سازی برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی امری ضروری به نظر می‌رسد. علاوه بر آن می‌توان گفت بین‌المللی شدن آموزش عالی به ایجاد جامعه‌ای علمی منتهی می‌شود که جریان پیوسته اطلاعات و انتشار سریع عقاید و افکار را تسهیل می‌کند و به عنوان یکی از راه‌های پاسخ به تاثیر جهانی شدن است و همزمان به فردیت ملت‌ها نیز احترام می‌گذارد (کان و اگنیو، ۲۰۱۷). لذا با توجه به آنچه گفته شد، پژوهشگر در این پژوهش به دنبال پاسخ به آن سؤال است که مؤلفه‌های بین‌المللی شدن دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران

کدام‌اند و وضعیت هر یک از این عوامل شناسایی شده چگونه است؟

۲- روش شناسی پژوهش

با توجه به اینکه هدف پژوهش شناسایی و سنجش مؤلفه‌های بین‌المللی شدن دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران بود، روش پژوهش از نظر هدف کاربردی؛ از نظر روش گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی؛ از نظر نوع داده آمیخته اکتشافی و از نظر زمان گردآوری داده مقطعی بود. جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه کیفی: عبارت است از خبرگان دانشگاهی نظیر روسا و معاونین دانشگاه بودند که از سوابق اجرایی در سطوح تصمیم‌گیری در حوزه بین‌المللی شدن دانشگاه آزاد مازندران برخوردار بوده و به اصطلاح خبرگان آگاه نام دارند که در فرایند مصاحبه شرکت کردند. با استفاده از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند و اصل اشباع ۱۱ نفر به‌عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد.

کمی: عبارت است از ۱۶۰۶ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی مازندران شاغل در واحدهای مازندران، رامسر، بابل، بهشهر، جویبار، چالوس، ساری، سوادکوه، نور، نوشهر، نکا، آمل، تنکابن، قائم شهر، محمودآباد که از این میان با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای تعداد ۳۳۵ عضو هیئت علمی به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها و پایایی و روایی

کیفی: در بخش کیفی این پژوهش از مصاحبه‌های نیمه‌ساختار یافته استفاده شد. در مصاحبه‌های انفرادی با مصاحبه شونده‌گان، برای بررسی مقدماتی هفت سؤال مصاحبه استفاده شد. ضمن این که سؤال‌های فرعی دیگری نیز در کنار هر سؤال برای درک تجارب شرکت کنندگان در حین مصاحبه مطرح می‌شد. بعد از انجام ۱۱ مصاحبه، عوامل اصلی و فرعی در مصاحبه‌های قبلی تکرار می‌شد و پژوهشگر به اشباع رسید. مدت زمان انجام مصاحبه بین ۳۰ تا ۶۰ دقیقه بود. برای محاسبه پایایی از روش پایایی بین دو کدگذار استفاده شد. در مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار، از یکی از اساتید مدیریت آموزشی آشنا به کدگذاری درخواست شد تا به عنوان کدگذار ثانویه در پژوهش مشارکت کند در ادامه محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود را محاسبه کرد که پایایی حاصل از دو کدگذار با توجه به محاسبات زیر ۷۵٫۱ درصد بدست آمد که بیانگر پایایی مناسب بود.

کمی: در این پژوهش به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته بر گرفته از کدهای حاصل از مصاحبه استفاده شد که با نظرسنجی از اعضای هیأت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی مازندران، تکمیل شد. گویه‌های تخصصی این بخش شامل ۷۹ گویه می‌باشد. این گویه‌ها از نوع بسته و از طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت می‌باشد. در جدول ۱ اطلاعات مربوط به پرسشنامه آمده است. در این پژوهش به‌منظور محاسبه روایی از روایی صوری، محتوایی و سازه استفاده شد. روایی ظاهری پرسشنامه نهایی به دور از ایرادات ویرایشی، شکلی، املائی و ... به کمک پژوهش‌گر، چند نفر از اعضای نمونه، استاد راهنما و مشاور تدوین گردید. برای بررسی روایی محتوایی از فرم‌های CVI و CVR استفاده شد. بررسی روایی محتوایی قبل از توزیع پرسشنامه و از طریق خبرگان (اعضای مصاحبه شونده، اساتید راهنما و مشاور، دانشجویان دکتری متخصص در این حوزه، چند نفر از آزمودنی‌ها و ...) صورت گرفت. بر اساس این نوع از روایی هیچ سوالی نیاز به حذف شدن نداشت و برخی سوالات اصلاح شد. روایی سازه از دو قسمت روایی همگرا و واگرا تشکیل شده است. تست‌های روایی همگرا (تأییدی): تست-هایی که برای سنجش روایی همگرا به کار می‌رود عبارتند از: ۱. همه بارهای عاملی معنادار باشد؛ ۲. بارهای عاملی بالای ۰/۵ باشد؛ ۳. AVE (میانگین واریانس استخراج شده) بزرگتر از ۰/۵ باشد؛ ۴. پایایی ترکیبی بزرگتر از میانگین واریانس استخراج شده باشد که تمام موارد در این پژوهش تأیید شد. در جدول ۱ ضرایب میانگین واریانس استخراج شده، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرها آورده شده است و می‌توان این دو ضریب را با هم مقایسه کرد: همان‌طور که در جدول فوق قابل مشاهده است میزان AVE همه متغیرها بالای ۰/۵ قرار دارد و ضریب پایایی ترکیبی در هر یک متغیرها بزرگتر از میانگین واریانس استخراج شده در همان متغیر است. تست روایی واگرا (تشخیصی)

آزمون فورنل و لارکر: این شاخص از ترکیب جداول مقادیر همبستگی بین متغیرهای پنهان و متوسط واریانس استخراج شده بدست آمد. در جدول زیر مقایسه ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده هر سازه با مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها آورده شده است.

جدول شماره ۱- مقایسه ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده هر سازه با مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها (روایی و اگر (تشخیصی) با استفاده از آزمون فورنل و لارکر)

سازه‌ها	تعداد سؤالات	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	میانگین واریانس استخراج شده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
آموزشی	۹	۰,۷۳۶	۰,۸۰۱	۰,۶۱	۰,۷۸	-----	-----	-----	-----	-----	-----
پژوهشی	۸	۰,۸۳۸	۰,۸۸۹	۰,۵۸	۰,۵۳	۰,۷۶	-----	-----	-----	-----	-----
ارتباطی	۱۲	۰,۷۷۹	۰,۸۱۶	۰,۶۷	۰,۵۲	۰,۴۷	۰,۸۲	-----	-----	-----	-----
اقتصادی	۸	۰,۷۹۴	۰,۸۳۶	۰,۵۶	۰,۳۹	۰,۴۴	۰,۳۶	۷۵	-----	-----	-----
سیاسی	۸	۰,۸۳۶	۰,۸۴۷	۰,۵۹	۰,۴۸	۰,۵۳	۰,۴۵	۰,۵۱	۰,۷۷	-----	-----
فرهنگی	۹	۰,۸۲۵	۰,۸۶۲	۰,۶۵	۰,۳۶	۰,۴۱	۰,۳۳	۰,۳۹	۰,۴۰	۰,۸۱	-----
ساختاری	۲۵	۰,۸۷۹	۰,۹۰۱	۰,۶۰	۰,۲۸	۰,۳۳	۰,۲۶	۰,۳۱	۰,۴۳	۰,۵۵	۰,۷۷

یافته‌های پژوهش

در این بخش داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های علمی مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌گیرد؛ اما قبل از تجزیه و تحلیل داده‌ها پیش پردازش داده‌ها مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد در برخی از گویه‌ها همبستگی اتفاق افتاده است؛ بنابراین، برای رفع این مشکل از روش میانه برای جایگذاری مقادیر آنها استفاده شد و تمام داده‌های مفقوده جایگزین شد. به منظور شناسایی داده‌های پرت از گراف باکس پلات استفاده شد که نتایج نشان داد هیچ داده پرتی وجود ندارد. علاوه بر این‌ها در نرم افزار اکسل برای حذف آدم‌های بی تفاوت انحراف معیار هر آزمودنی در پاسخ به یک پرسشنامه محاسبه شد که نتایج نشان داد انحراف معیار پاسخ هر یک از آزمودنی‌ها به سوال‌های پژوهش کمتر از ۰,۳ نیست و بنابراین هیچ آزمودنی حذف نشد. در ادامه به هر یک از سوال‌های پژوهش پاسخ داده می‌شود. مؤلفه‌های بین المللی شدن دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران کدامند؟

شایان ذکر است که با یازده خیره در این زمینه بر اساس مصاحبه نیمه ساختاریافته با هفت سؤال مصاحبه شد. در نهایت ۷۹ شاخص از مصاحبه با خبرگان استخراج شد. نتایج نشان داد، شاخص KMO بزرگتر از ۰,۶ بوده و مقادیر تقریباً نزدیک به یک را نشان می‌دهد که حاکی از کفایت حجم نمونه بر اساس شاخص‌های شناسایی شده برای تحلیل عاملی می‌باشد. سطح معنی‌داری ۰,۰۰۰ برای آزمون بارتلت نیز نشان دهنده مناسب بودن متغیر پژوهش برای تحلیل عاملی می‌باشد زیرا فرض یکه بودن ماتریس همبستگی رد می‌شود. همان‌طور که گفته شد در شناسایی مؤلفه‌های تشکیل دهنده بین المللی شدن دانشگاه آزاد براساس نتایج حاصل از بخش کیفی و روایی

مقادیر جذر میانگین واریانس استخراج شده در سطر و ستونی که قرار دارند بیشترین مقدار را نشان می‌دهند که بیانگر وجود روایی و اگر در بین متغیرهای پژوهش است. پایایی: در این پژوهش برای محاسبه پایایی از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد. مقادیر آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مؤلفه‌های تشکیل دهنده بین المللی شدن دانشگاه آزاد استان مازندران در جدول ۱ آورده شده است. همان‌طور که در جدول قابل مشاهده است میزان ضریب آلفای کرونباخ و ترکیبی برای همه مؤلفه‌های تشکیل دهنده بین المللی شدن دانشگاه آزاد بالاتر از ۰,۷ است. البته باید توجه داشت که پیش تست آلفای کرونباخ بر روی ۳۰ آزمودنی جداگانه انجام شد و بعد از اینکه دریافتیم همبستگی درونی سوالات مناسب است پرسشنامه نهایی برای سایر آزمودنی‌ها توزیع شد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

کیفی: برای تحلیل داده‌های کیفی پژوهش از طریق تحلیل محتوا استفاده شد. در این طرح مراحل تحلیل داده‌های کیفی گردآوری شده، از طریق کدگذاری باز و کدگذاری محوری انجام شد.

کمی: در بخش کمی با توجه به سؤال‌های پژوهش از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در بخش توصیفی برای متغیرهای جمعیت شناختی که داده‌های آن از پرسشنامه به دست آمد میانگین، انحراف معیار، جداول توزیع فراوانی و نمودار برای هر یک از متغیرها ارائه شد که این فرآیند توسط نرم‌افزار SPSS انجام شده است. در بخش استنباطی نیز آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی و آزمون تی تک نمونه ای به‌وسیله نرم افزارهای SPSS-22 و هم‌چنین Lisrel-۷8.8 صورت پذیرفت.

بالای ۰,۵ به دست آمد و نیاز به حذف هیچ سوالی نبود. در جدول زیر نیز می توان تبیین واریانس کل را مشاهده کرد

محتوا، روی ۷۹ شاخص شناسایی شده تحلیل عاملی اکتشافی انجام شد. جدول اشتراکات برای همه شاخص ها

جدول شماره ۲- تبیین واریانس مولفه های مستخرجه

عوامل	مقادیر ویژه اولیه			مجموع مربع بارهای استخراج شده			مجموع مربع بارهای چرخش یافته		
	کل	واریانس	درصد تجمعی	کل	واریانس	درصد تجمعی	کل	واریانس	درصد تجمعی
۱	۴۰,۷۷۵	۵۷,۴۳	۵۷,۴۳	۱۵,۸۶	۵۷,۴۳	۵۷,۴۳	۲۲,۳۳۸	۲۲,۳۳۸	۲۲,۳۳۸
۲	۵,۶۱۷	۷,۹۱۲	۶۵,۳۴۲	۱۴,۲۱۵	۷,۹۱۲	۶۵,۳۴۲	۲۰,۰۲۱	۲۰,۰۲۱	۴۲,۳۵۹
۳	۴,۶۱۷	۶,۵۰۳	۷۱,۸۴۵	۱۲,۳۸۱	۶,۵۰۳	۶۶,۱۷	۱۷,۴۳۸	۱۷,۴۳۸	۵۹,۷۹۷
۴	۴,۴۴۶	۶,۲۶۲	۷۸,۱۰۷	۷,۵۷۹	۶,۲۶۲	۴,۴۴۶	۱۰,۶۷۴	۱۰,۶۷۴	۷۰,۴۷۱
۵	۳,۱۰۶	۴,۳۷۴	۸۲,۴۸۱	۶,۲۳۶	۴,۳۷۴	۳,۱۰۶	۸,۷۸۳	۸,۷۸۳	۷۹,۲۵۴
۶	۳,۰۳۷	۴,۲۷۷	۸۶,۷۵۸	۴,۶۲۷	۴,۲۷۷	۳,۰۳۷	۶,۵۱۸	۶,۵۱۸	۸۵,۷۷۲
۷	۲,۳۷	۳,۳۳۷	۹۰,۰۹۵	۳,۰۶۹	۳,۳۳۷	۲,۳۷	۴,۳۲۳	۴,۳۲۳	۹۰,۰۹۵
...									
۷۹	۰,۰۱۶	۰,۰۱۲	۱۰۰,۰۰۰						

با توجه به جدول فوق، هفت عامل اول دارای مقادیر ویژه بزرگتر از یک هست و در تحلیل باقی می ماند. این عوامل تا تقریباً ۹۰ درصد، واریانس شاخص های مؤلفه های تشکیل دهنده بین المللی شدن واحدهای دانشگاه آزاد استان مازندران را تبیین می کند. به منظور تحقیق درباره ماهیت روابط بین متغیرها و نیز دستیابی به تعاریف و نامگذاری عامل ها، ضرایب بالاتر از ۰,۴ در تعریف عامل ها

مهم و با معنی بوده و ضرایب کمتر از این حدود به عنوان عامل تصادفی در نظر گرفته شده است. نمودار سنگریزه نیز موید نتایج فوق بود و همان هفت عامل شناسایی شد. مؤلفه های اکتشاف شده به همراه تعداد شاخص های هر مؤلفه را در جدول ۱، می توان مشاهده کرد و بر اساس ادبیات، پیشینه و نظریه های موجود این مؤلفه ها نام گذاری شده اند.

جدول ۳- آزمون تی تک نمونه ای به منظور بررسی وضعیت بین المللی شدن دانشگاه های آزاد اسلامی استان مازندران

وضعیت موجود هر یک از مؤلفه های شناسایی شده چگونه است؟
برای اینکه بدانیم وضعیت مولفه های شناسایی شده در بین المللی شدن دانشگاه های آزاد اسلامی استان مازندران

	ارزش آزمون = ۳					
	مقدار تی	درجه آزادی	سطح معناداری (دو دامنه)	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد از اختلاف	
					حد بالا	حد پایین
ساختاری	۱,۲۵۰ -	۱۴۹	۰,۰۰۰	-۰,۶۸۰۱	-۰,۱۷۵۵	-۰,۳۹۵
ارتباطی	۱۰,۶۸ -۶	۱۴۹	۰,۰۰۰	-۰,۵۰۹۳۷	-۰,۶۰۳۶	-۰,۴۱۵۲
آموزشی	۲,۶۵۴ -	۱۴۹	۰,۰۰۰	-۰,۱۶۰۱۹	-۰,۲۷۹۵	-۰,۴۰۹
فرهنگی	۱۲,۸۸ ۸	۱۴۹	۰,۰۰۰	۰,۵۳۲۵۵	۰,۴۵۱۲	۰,۶۱۳۹
پژوهشی	۳,۲۵ -۸	۱۴۹	۰,۰۰۰	-۰,۱۶۸۹۶	-۰,۲۷۱۴	-۰,۶۶۹
سیاسی	۴,۰۰۷ -	۱۴۹	۰,۰۰۰	-۰,۲۰۸۰۸	-۰,۳۱۰۷	-۰,۱۰۵۵
اقتصادی	۱۰,۱۹۵ -	۱۴۹	۰,۰۰۰	-۰,۳۸۱۱۱	-۰,۴۵۵۰	-۰,۳۰۷۲

پیشنهادهای مربوط به عامل ساختاری:

اقدامات و فعالیت های بین المللی شدن دانشگاه مطابق با استراتژی ها و برنامه ریزی ها تعیین شود.

References

Fallah, V, Yousefi, R, Tahmasbzade. S (2016). The Impact of Internationalization of Universities on the Commercialization of Students' knowledge-based Services. (case: Islamic Azad universities in Mazandaran province) Bulman, B & Mitchell, B. (2002). Course Internationalization: Canadian Bureau for International Education (CBIE).

Gao, Y. (2015). Toward a set of internationally applicable indicators for measuring university internationalization performance. *Journal of studies in international education*, Vol.19, No.2, Pp.182-200.

Hatami, J, Mohammadi, R, Eshaghi, F (2011). A Challenge of structuring for Quality Supervision and Evaluation in Iran's Higher Education: Fifth Quality Assessment Conference in the Academic System. Tehran university, College of technical colleges.

Jiangyuan, Zhou. (2016). A Dynamic Systems Approach to Internationalization of Higher Education. *Journal of International Education and Leadership*, Vol. 6, No.1, spring 2016.

Kahn, H. E., Agnew, M. (2017). Global learning through difference: Considerations for teaching, learning, and the internationalization of higher education. *Journal of Studies in International Education*, Vol.21, No.1, Pp. 52-64.

Lu, W. L. (2016). Connecting Asia: Academic and Educational Exchanges with Taiwan.

Lumby, J., Foskett, N. (2016). Internationalization and culture in higher education. *Educational Management Administration & Leadership*, Vol.44, No.1, Pp. 95-111.

Mg. Silvina Elías. Silvia Morresi. Ana María Tombolato. (2016). Internationalization of Higher Education In The Light Of Some Indicators. *European Scientific Journal* May 2016 /SPECIAL/ edition ISSN: 1857 – 7881 (Print) e - ISSN 1857- 7431.

همان طور که در جدول مشاهده می شود، سطح معناداری در همه متغیرها کمتر از یک صدم می باشد، از طرفی با توجه به اینکه اختلاف میانگین برای تمام متغیرهای به غیر از متغیر «فرهنگی» منفی می باشد، می توانیم بگوییم میانگین مشاهده شده برای آنها در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و فقط عامل «فرهنگی» از وضعیت مناسبی برخوردار است.

۴- بحث و نتیجه گیری

بر طبق ادبیات و پیشینه پژوهش های انجام شده در زمینه بین المللی شدن دانشگاه آزاد اسلامی، می توان اذعان کرد که یافته های حاصل از پژوهش حاضر در زمینه شناخت و سنجش وضعیت عوامل اثر گذار بر بین المللی شدن دانشگاه آزاد اسلامی با برخی از پژوهش ها همسو است. ضمن اینکه بسیاری از پژوهش های انجام شده در این زمینه در دانشگاه ها در ایران و دنیا، بر بین المللی شدن دانشگاه تاکید می کنند چراکه منجر به بهبود عملکرد دانشگاه و اعضای هیئت علمی می گردد. از آن جمله می توان به پژوهش فلاح و همکاران (۱۳۹۵)، و ام. جی سیلوینا و همکاران (۲۰۱۶)، ناپاپورن و سنگوب (۲۰۱۶)، جیانگوان (۲۰۱۶) و ... اشاره کرد. در نهایت با توجه به وضعیت نامطلوب غالب مؤلفه های شناسایی شده در هر مؤلفه پیشنهادهای زیر ارائه می گردد:

پیشنهادهای مربوط به عامل پژوهشی:

کنگره ها، کنفرانس ها، سمینارها و جشنواره ها، نمایشگاه های علمی بین المللی در دانشگاه برگزار شود.

پیشنهادهای مربوط به عامل آموزشی:

کارگاه ها و آزمایشگاه های مجهز و بین المللی متناسب با رشته های تحصیلی در دانشگاه ایجاد شود.

پیشنهادهای مربوط به عامل ارتباطی:

اطلاعات در مورد فعالیت های بین المللی دانشگاه به طور منظم به سیستم پست الکترونیکی داخلی استادان، دانشجویان، کارکنان و مدیران ارسال شود.

پیشنهادهای مربوط به عامل اقتصادی:

دانشگاه بودجه و منابع مالی ویژه را از دولت برای برنامه ها و فعالیت های بین المللی دریافت کند.

پیشنهادهای مربوط به عامل سیاسی:

دانشگاه توافق نامه های پژوهشی بین المللی خود را با کشورهای دیگر توسعه دهد.

پیشنهادهای مربوط به عامل فرهنگی:

از نخبگان، مشاوران، هنرمندان و فعالان اجتماعی بین المللی در جهت کمک به مأموریت بین المللی دانشگاه استفاده شود.

conomics & Sociology, Vol.8, No.1, Pp.275.

Taggart MC, Cook RJ. (2003). Internationalization of the curriculum. Ottawa, ON: Canadian Bureau for International Education; 2003.

Young Michael, F.D. (1998). The Curriculum of the Futur; from the new sociology of Education to a Critical Theory of Learning London: Falmer Prss

Minola, T., Donina, D., & Meoli, M. (2016). Students climbing the entrepreneurial ladder: Does university internationalization pay off?. *Small Business Economics*, Vol. 47, No.3, Pp.565-587.

Napaporn, Armstrong. Sangob, Laksana. (2016). Internationalization Of Higher Education: Case Studies Of Thailand Malaysia.

Stukalova, I., Shishkin, A., Stukalova, A. (2015). Internationalization of higher education: a case of Russian universities.

Identifying and Measuring the Component of internationalization of Islamic Azad University of Mazandaran

Seyedeh Sedigheh Tahmasebzadeh¹

Vahid Fallah^{2,*}

Reza Yousefi²

¹Student of Ph.D, Department of educational administration, college of Human Science, Sari branch, Islamic Azad University, Iran.

²Faculty Member in Department of educational administration, college of Human Science, Sari branch, Islamic Azad University, Sari,

Abstract: The purpose of the present study is presenting a model for internationalization of Islamic Azad University of Mazandaran. The population of the study in qualitative part includes faculty members of Islamic Azad University of Mazandaran. Among them, the sample was selected according to purposive sampling and 13 person's saturation method. The second group of the study population includes all (1606) faculty members of Islamic Azad University of Mazandaran. The sample size of 310 was selected by Stratified random sampling method. Data collection was done by library method. semi-structured interviews (qualitative part) and questionnaire (quantitative part) was used. Interviews with experts indicate that the interview was valid and for measuring the reliability, the method of between two coders was used. the results indicated that the interviews were valid and reliable. For measuring the questionnaires' validity, the face, content and construct validity were measured and for measuring the questionnaires' reliability, Cronbach's alpha reliability coefficient and combination reliability were used. The results indicated that the researched made questionnaire was valid and reliable. Data analysis was done through content analysis. According to the study research questions, descriptive statistics (mean, standard deviation, frequency distribution tables and charts) and inferential statistics (exploratory factor analysis and one sample t-test) were used in quantitative part using SPSS and Lisrel soft wares. The results of the study indicated that the components of internationalization of universities are education, research, communication, economic, political, cultural and structural. Also finding showed that Cultural component in good condition, but the rest of the components have not a good situation.

Keywords: Globalization, university international component, global education

*Corresponding author: Student of Ph.D, Department of educational administration, college of Human Science, Sari branch, Islamic Azad University, Iran.

Email: tahmasbzadeh.s.s@gmail.com